

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

De Personis Ecclesiasticis, Earumque statu, Dignitate, munere, &
Immunitate

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 3. De Archipræsbytero.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61816](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61816)

*Davalos l. 1. c. xi. Idem absolute negat Piafe-
cius par. 2. c. 3. pag. 263. addens, ne unicam
quidem spiritualement causam Laico com-
mitti posse, neque in ipsum compromitti
c. Contingit iun. Glo. de arbitris. Excipe cau-
sam pecuniariam, quæ inter Clericos com-
mitti, & compromitti posset Laico. c. expo-
sita ibid. iun. Glo. V. compromissi. Similiter
etiam pro Assessore in iudicio spirituali
Laicus licite adhibetur, quamvis de hone-
state melius adhiberetur Clericus. Item
si Episcopus habet jurisdictionem tempo-
ralem Laico ut Vicario committere pote-
rit. Ita ille. At Mosconius l. 1. par. 1. c. 10. etiam
Clericos excludit, si conjugati sint, aut bi-
gami, quamvis habitu & tonsura clericati
utantur, Papa nihilominus, ut qui absolu-
tam potestatem in omnibus causis Ecce-
siasticis habet, etiam spirituales causas Lai-
co delegare potest. Glo. in c. 1. D. 9. 4. & c.
Clericum nullus II. q. 1. Abb. in c. proposuit. de
Conc. preb. Non posset tamen jurisdic-
tionem ordinariam principibus Laicis ad ver-
sus Clericos concedere. Menoch l. 3. de test.
§. 22 n. 61. quem refert, & sequitur Iul. Clarus
4. §. si q. 4. n. 8. De Clericis nondum sa-
cerdos Ordines adeptis fatetur *Davalos l. cit.
n. 9.* adhiberi quidem à nonnullis Episco-
pis in Officiales, idque in rigore juris lici-
tum esse, consulit tamen, ut deinceps vi-
tare laborent, & presbyteros aut mini-
mum in sacris constitutos juri dicundo
præficiant. Clericos conjugatos etiam nõ
bigamos omnino excludit. *Anchar. in c.
Romana n. 3. de off. Vicar. l. 6. Abb. in c. 2. n. 2.
de Cler. coniug. Felin. in c. 2. n. 6. de iud. Zach.
in addit. ad Abb. lit. A. c. in nova 16. q. 6. Re-
buff. in praxi benef. V. Vic. Archiep. V. Davali
Directorium pag. 25. Suar. V. disp. 2. n. 10. Sil-
v. A. V. Laicus n. 5. Soto in 4. dist. 20. Q. 1. ar. 3.
Lancelot. l. 1. tit. 15. Cucchus l. 1. tit. 20.**

§. III.

De Archipresbytero.

I. **A**rchipresbyter dicitur, quasi pres-
byterorum primus. In Jure etiam
Decanus nuncupatur. c. ad hæc de off. Archi-
eod quod decem præsit, vel præesse possit.
Olim post Archidiaconum primum lo-
cum, & dignitatem obtinuit. Equidem si
ordinis consecrationem spectes, cum ne-
cessario Sacerdos sit, Archidiacono ma-
jor est, si verò jurisdictionem, minor. Glo.
in c. 1. de off. Archipr. Reginald. l. 30. tr. 1. Sect.
3. Moscon. l. 1. par. 1. c. 13. Lancel. l. 1. tit. 14. An-
ton. Cucch. l. 1. tit. 17. Canis. l. 1. tit. 20.

II. Alius est Urbanus, alius Ruralis seu
foraneus. Urbanus in urbe manens præest
dignitati in Ecclesia Cathedrali, Ruralis
in Parochia seu Plebania c. singula de off. Ar-
chipr. Qui in Franconia nostra Decani ru-
rales appellantur, alibi Archipresbyteri
dicuntur, & certis Parochiis is honor sta-
bili lege affixus est, & melioribus tantum
confertur. Romæ olim tres erant. Unus
in Ecclesia Lateranensi, alius in S. Petro,
tertius in S. Maria Majore, quia in illis
Ecclesiis aliquando sedit Pontifex. Gloss.
hoc tit. Lancel. lo. cit. Vallensl. l. 1. tit. 24. Fillius.
Append. tr. 41. c. 1. Greg. Lopez. l. 8. tit. 6. par. 1.

III. Urbani Archipresbyteri officium
est à jure ordinatum. Primò curare, ut re-
liqui Sacerdotes divinum officium & mis-
saritè celebrent, attendere ad mores illo-
rum, & honestatem vitæ: item necessitati-
bus illorum providere c. perlectis V. Archipr.
d. 25. c. 1. 2. 3. de off. Archipr. Ad eoldem
pertinere, ut Cardinalium Sacerdotum
ministerio, & vitæ provideant *Leo Pontius*
in c.

inc. de off. Archipr. tradit. Verum non satis liquet, quinam sint illi Cardinales Sacerdotes? aliqui primarios inter Cathedrales interpretantur. *Secundò* episcopo solenniter celebranti assistere, & tunc Sacerdotibus præcipere ut sacris vestibus induantur, & quomodo ad Missam procedere debeant. *c. Officium de off. Archipresb. Tertio* absente episcopo, vel ægrotante fontes benedicere, pœnitentiam, aliâque Sacramenta eius loco administrare. *c. 2. de off. Archipresb.* Specialiter incumbit illi cura de communicatione corporis, & sanguinis Christi. Vnde est quasi Sacerdos parochialis omnium post episcopum in administratione videlicet Sacramentorum: Nam cura animarum in ecclesiâ Cathedrali, quæ totius urbis, & diœcesis parochia est, ad illû proprie spectat. Vnde omnes ex totâ diœcesi audire confitentes potest, & absoluerè, præterquam in casibus episcopo reservatis: nec solenniter pœnitentes inconsulto episcopo absoluerè, & reconciliare. Ob quam causam vocari solet Vicarius episcopi, intellige in spiritualibus. *Glo. V. suo subdito in c. 12. de pœnitent. & rem. Moscon. l. cit. Lancelot. in Templo iudicum l. 2. c. 11. Barb. de Canon. c. 6. nu. 19. & seq. Hieron. Romanus de rep. Christ. l. 3. c. 10.*

IV. Ruralis Archipresbyteri munus est, ut idem Mosconius describit *lo. cit.* imperiti vulgi sollicitudinem gerere, & alios clericos habere, qui per minores titulos unusquisque opus suum exercent: nec nõ cuncta, quæ ad salutem plebis suæ spectant, episcopo significare tenerur, nec aliquid contra eius decretum audet præsumere. Sacellanos sibi subiectos coercere, & corrigere potest: qui pro baptismo & celebrâdis officiis simul convenire debent, & cor-

rectionem recipere. Inobedientes episcopi iussu, vel permissu excommunicat. Eidem qua quisque presbyterorum industria opus suum exercent, denunciare debet. *Canon. ex Synodo Ravennat. l. 1. tit. 20.*

V. Archipresbyter in clericis, & Sacerdotes nullam fori externi iurisdictionem habet, ita ut ne in minimis quidem causis aliquem punire queat, quemadmodum ex declaratione Cardinalium *Barbosa docet pag. 41. Cuius rei causam Azor II. l. 3. c. 15. Q. 7.* consuetudini ascribit quæ in quibusdam locis obtinuit, ut nullum forum, & territorium habeat, sed tantum ea curet, quæ ad Sacramentorum administrationem pertinent, præsertim Pœnitentiæ, tam quoad laicos, quàm quoad presbyteros sibi subditos, quorum confessiones excipit. *c. Officium hoc tr.*

VI. Dubium est an Archipresbyter ius habeat instituendi eos qui à patronis ecclesiarum sibi subditarum offeruntur, aut præsentantur? Dicendum, non habere vim muneris sui, sed vel ex speciali commissione episcopi, vel consuetudine, quemadmodum de Archipresbytero Florentino testatur Silvester. *V. Archipresbyter q. 5. de Archipresbytero Bononiensi Geminianus Consil. 117. n. 10. Cardin. Tuschus. conclus. 841. V. Az. V. Azor II. l. 3. c. 15. q. 9. & 10. Tholosan l. 17. Synagm. c. 21. Barb. in summa Decis Apost. pag. 37.* Notat præterea *Cucchi l. 1. tit. 17.* Archipresbyteri officium perpetuum esse. Decani ruralis verò temporale. Ex quo deducitur non idem utriusque munus esse, ut nonnullis videtur, & num. 2. indicavimus.